

№12 (95)
снежань 2009

БЕЛАРУСЫ Ў СВЕЦЕ

ІНФАРМАЦЫЙНЫ БЮЛЕТЭНЬ

У НУМАРЫ:

**УЗНОЎЛЕНА ПРАЦА НАД
ПРАЕКТАМ ЗАКОНА
“ПРА СУАЙЧЫННІКАЎ,
ЯКІЯ ПРАЖЫВАЮЎ
ЗА МЯЖОЙ”**

Працяг на стар. 4

СТРАХАДЗЁР ПА-ІРКУЦКУ

Як іркуцкая моладзь змагалася з грознай бабуляй-вахцёркай, што такое Страхадзёр і як яго адзначылі ў Іркуцку, піша старшыня ІТБК імя Я. Чэрскага Алег Рудакоў.

Працяг на стар. 2

БЕЛАРУСКАЯ ЛЯВОНІХА ПЕРАЕХАЛА

У далёкі паўночны край Ва-
сюганне (Заходняя Сібір, Расія)
пераехала беларуская “Лявоніха”
– VIII фестываль беларускай
народнай творчасці “У гасцях у
Лявоніхі”.

Працяг на стар. 3

ВЫЙШЛА КНІГА ВЕРШАСКАЗАЎ РЫГОРА БАРАДУЛІНА

Дзякуючы намаганням вядомага беларускага барда Але-
ся Камоцкага і кірауніка Да-
брачыннага фонду “Этнічны
голос Амерыкі” Ірэны Каляды-
Смірновай убачыла свет кніга
Рыгора Барадуліна “Навошта”.

Працяг на стар. 4

“БУДЗЬМА БЕЛАРУСАМІ!” АДСВЯТКАВАЛА ДЗЕНЬ НАРОДЗІНАЎ!

Свята праходзіла ў фармаце-
дня нараджэння хлопчыка-вун-
дэркінда Будзьмы, які вельмі любіць
беларускую культуру і за год
свайго жыцця паспеў аў'ехаць з
канцэртамі і імпрэзамі дзесяткі, а
можа, нават і сотні гарадоў і вёсак
Беларусі.

Працяг на стар. 5

ВІНШАВАННІ

З Калядамі і Новым годам!

Шаноўныя сябры!

Віншуем Вас з Калядамі і Новым годам!

Сонца, радасці, аптымізму, безлічы падарункаў, шчаслівых усмешак, блакітнага чыстага неба, цікавых вандровац і новых сустрэч, узнейных мараў, спраўджаных надзеяў – усяго самага-самага добра, светлага, ёплага, таго, што прыносіць радасць і шчасце асабіста Вам і Вашым близкім, җадае Управа МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”. Хай наступны год стане шчаслівым для кожнага з нас і для нашай любай Бацькаўшчыны!

Управа МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

КАЛЯДНЫ ЗВАРОТ

духоўнага лідэра беларусаў замежжа, апостальскага візітатора
беларусаў каталікоў замежжа айца Аляксандра Надсана.

Неяк не вельмі даўно з маў знаёмай здарыўся цікавы выпадак. Вось што яна расказала мне пра яго. Ехала яна лонданскім метро – са сваёй дачушкай, якой яшчэ не было аднаго годзіка. Раптам у вагон убег малады чалавек, які пачаў паводзіць сябе даволі агрэсіўна. Усе пасажыры насцярожыліся, але ніводзін з іх не наслеліся зрабіць яму заўвагу, баючыся ягонай рэакцыі. Толькі дачушка маёй знаёмай заставалася бесклапотнай, і калі малады чалавек падышоў бліжэй, яна ўсміхнулася яму.

Малады чалавек, уражаны, затрымаўся, пасля на ягоным твары з'явілася таксама ўсмешка, а з ёй знікла ўся ягоная ранейшая агрэсіўнасць. Усе ў вагоне ўздыхнулі з палёткай. Відаць, усмешка ня-
віннага дзіцяці кранула сэрца ма-

ладога чалавека. Можна сказаць, што дзіцяціка, не ўсведамляючы гэтага, учыніла першую ў сваім жыцці міратворчую акцыю...

Гэтае здарэнне прыгадалася мне якраз цяпер, калі мы адзначаем успамін прыйсця на свет іншага Дзіцяці, пра якога Святы Павал пасля скажа: “Калі прыйшла поўня часу, Бог паслаў Сына свайго адзінароднага, які нарадзіўся ад жанчыны, стаў падуладны закону, каб выкупіць тых, што пад законам, каб нам атрымаць усынаўленне” (Гал 4:4, 5). Іншымі словамі, мы святкуем нараджэнне ў целе Сына Божага, Господа, Бога і Збаўцы нашага Ісуса Хрыста. І вось цікава: спрадвечны Бог і Творца ўсяго яўляецца людзям не ў сваёй бязмежнай величы, але як бездапаможнае дзіцяці, якое

Працяг на стар. 6

СТРАХАДЗЁР ПА-ІРКУЦКУ

Як іркуцкая моладзь змагалася з грознай бабуляй-вахцёркай, што таксое Страхадзёр і як яго адзначылі ў Іркуцку, піша старшыня Іркуцкага таварыства беларускай культуры імя Я. Чэрскага Алег Рудакоў.

Што такое Страхадзёр

Страхадзёр праводзіўся 21 лістапада і быў апошнім святам у земляробчым календары беларуса. У гэты дзень у Беларусі пачыналіся моцныя восенскія халодныя ветры, якія маглі папросту здзымуць саламяны дах беларускага селяніна. Таму, каб засцерагчы сябе, трэба правесці адпаведнае абрацаванне свята.

Згодна з беларускай міфалогіяй, за дзеянні ўсіх вястроў адказваў язычніцкі Стрыбог. Значыць трэба яго "ўміласцівіць". Каб задобрыць Стрыбога, выйшаўшы на двор, пасыпалі па ветру хлебныя крошкі, прыгаворваючы пры гэтым рытуальныя слова. У некаторых раёнах Беларусі замест хлеба выкарыстоўвалі зерне. На вячорках у гэты дзень абавязкова танчылі народны старажытны танец "Мяцеліца". Таксама было прынята, каб унукі наведвалі сваіх бабуль і дзядулі.

Як беларусы Іркуцка

адзначылі Страхадзёр

21 лістапада мы, як заўсёды,

прыйшлі на Горкага, 31, у Міністэрства экалогіі Ураду Іркуцкай вобласці, спадзеочыся, што нас па традыцыі пусцяць у прасторны кабінет. Но лісты і спсы мы падалі, як заўсёды, загадзя. Адказныя чыноўнікі нас пераканалі, што ўсё добра: "Можаце праводзіць свае вячоркі". Аднак нас чакала расчараванне. Грозная бабуля-вахцёрка, як волат зямлі рускай, цвёрда трymала абарону. Яна нават на парог нас не пусціла. Адгаворка была жалезная: "Дзе ліст? У мяне яго няма! Сёння субота. Выходны. Няма чаго мне тут спакой парушаць! Не пушччу!!!". Паўгадзіны мы стараліся высветліць, у чым жа тут справа. Але камендант недаступны. А астатнія людзі, нават чыноўнікі, для бабулі-вахцёркі не аўтарытэт. Дарэчы, я заўважыў, што менавіта бабулі-вахцёркі з'яўляюцца самымі стойкімі і прынцыповымі ахоўнікамі. Іх нічым не возьмеш, нічым не падкупіш!

Адным словам, за паўгадзіны некаторыя "нашы" расчараваліся і пайшлі па дамах. Самыя стойкія вырашылі, што мы ніколі не адступалі ад правядзення свята, tym больш абрацавага характару.

Асноўная група пайшла пагрэцца ў наш офіс. А троє разведчыкаў пайшлі ў выведку ў Дом афіцэраў. Раптам пусцяць. На гэты раз лёс да нас меў ласку. Вахцёр-мужчына

(нездарма мы паслалі дзяяч) дазволіў нам правесці вячоркі ў вольным зальчыку. Па сігнале з Дома афіцэраў асноўная група (усяго 17 чалавек, астатнія, на жаль, ужо разышліся) высунулася на займаную пазіцыю.

У выніку мы правялі Страхадзёр як належыць і ў тэрмін.

А што ж мы рабілі?

Па-першае, па дарозе старшыня моладзевага клуба "Крывічы" Воля Галанава пасыпала загадзя падрыхтаванае збожжа птушкам. Пры гэтым Воля сказала рытуальныя слова: "Стрыбожа, прымі наша збожжа. / Мяцеліцу, вячры спыні. / Стрэхі, дахі абарані".

Затым ужо ў памяшканні я трохі распавёў аб самой традыцыі Страхадзёра. І першым танцам мы вывучылі "Мяцеліцу". Гэта быў новы для нас танец. Апісанне яго мы знайшлі ў некаторых беларускіх энцыклапедіях па этнографіі. Музыку падабралі самі (з наяўнай фанатэкі). Атрымалася, між іншым, вельмі цікава. Пасля трэніроўкі на залік ўсе кружыліся як прафесійныя танцоры. Ну а затым мы танцавалі звычайнія нашыя бытавыя танцы: Ляўоніху, Ойру, Маразулю, Падэспань і г.д.

У канцы па традыцыі пасядзелі за кубкам гарбаты.

Алег Рудакоў

ЗМІЦЕР ВАЙЦЮШКЕВІЧ: "Я З'ЯВІУСЯ ЯК ГРОМ СЯРОД ЯСНАГА НЕБА"

Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына" аказала арганізацыйную дапамогу ў правядзенні

сустрэчы беларусаў Амерыкі з беларускім спяваком Зміцерам Вайцюшкевічам. Канцэрт знакамітага спевака прайшоў 4 снежня ў грамадскай залі сабора Святога Кірылы Тураўскага ў Нью-Ёрку.

Пра свае ўражані ад сустрэчы і ад канцэрту расказвае сам выкананаўца: "Зала, у якой я выступаў, дастатковая вялікая. Яна была амаль уся запоўненая. Можа, не зусім шчыльна, бо людзі не чакалі, што я прыеду. Я з'яўліся як гром сярод яснага неба. Вельмі прыемна было, што былі і людзі сталага веку, і вельмі шмат моладзі, і таксама афіцыйныя асобы, якія працуяць

при пасольстве ці ў ААН, дакладна не магу сказаць. Уражанні засталіся вельмі пазітыўныя. Мяне добра прымалі, пасля канцэрту накармілі вельмі смачнай яечнай. Гэта была вельмі цікавая паездка, бо мы ж у прынцыпі мала што ведаєм пра жыхцё беларусаў у Амерыцы. А тут была магчымасць сустрэцца ўжывую".

Што тычыцца непасрэдна канцэртнай праграмы, то Зміцер выконваў песні самага рознага кшталту, з розных альбомаў.

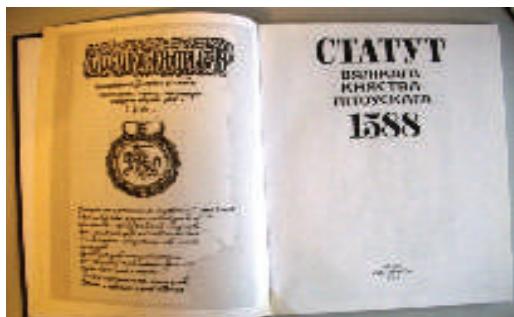
"Фактычна, што прыходзіла ў галаву, тое я і выконваў, - распавядае спявак, - шмат співаў патрыятычных песняў. Былі і жартаўлівія песні, і сумныя, і душэўна-чулгілівія. Не ўсе беларусы Амерыкі мяне добра ведаюць, таму трэба было паказаць, чым я займаўся апошнія дзесяць гадоў. Так што гэта быў, так бы мовіць, канцэрт-знаёмства".

Інфармацыйны цэнтр
МГА "ЗБС "Бацькаўшчына"

ТАРТУ (ЭСТОНІЯ)

У гонар Сусветнага дня правоў чалавека 10 снежня 2009 года бібліятэцы Тартускага ўніверсітэта (Эстонія) было перададзенае выданне Статута Вялікага княства Літоўскага на сучасны беларускай мове.

Статут бібліятэцы перадаў беларускі студэнт юрыдычнага факультэта гэтага ўніверсітэта Ігар Случак.

“Статут ВКЛ 1588 года дзеянічаў і на тэрыторыі сучаснай Эс-

СЯЛО ПАЎНОЧНАЕ (РАСІЯ)

У далёкі паўночны край Ва-
сюганне (Захоўная Сібір, Расія) пе-
раехала беларуская “Ляўоніха” – VIII
фестываль беларускай народнай
творчасці “У гасцях у Ляўоніхі”.

Сяло Паўночнае – гэта адзін з
самых каштоўных этнографічных
раёнаў Новасібірскай вобласці. Бо
тут сяліліся першыя перасяленцы
з Беларусі ў канцы XIX стагоддзя.
Гэты край здаўна славіўся сваімі
звычаямі, народнымі танцамі,
песнямі і нават беларускім вы-
маўленнем. Студэнтамі Новасі-
бірскага музычнага каледжа пад
кіраўніцтвам заслужанага дзеяча
мастацтваў Вольгі Гурынай і іншымі
даследчыкамі тут было запісана
мноства беларускіх народных пес-
няў і знакамітая “Пяцікаленная кад-
рыля”. Тут жа захаваліся традыцыі
народнай беларускай кухні. Усё
гэта ўвабраў ў сябе цяперашні
фестываль.

Кожны, хто прыйшоў у гэты дзень
у раённы Палац культуры, мог хоць
ненадоўга апынуцца ў беларускай
вёсцы. Дранікі, ведзьмакі, мачанка,
гульбяшнікі і нават хатніе піва –
далёка не ўвесь пералік усіх хатніх
стрываў, прapanаваных абсолютна
ўсім, хто прыйшоў на свята. Кожны
мог паспрабаваць усе гэтыя пры-
смакі перад пачаткам гала-канцэрту
фестывалю.

Поўная зала ў будні дзень вель-
мі цёпла прымаля ўдзельнікаў кан-
цэртнай праграмы, якія прыехалі
з дзеяці раёнаў Новасібірскай
вобласці. Ад усіх папярэдніх фес-
тываляў сёлетняя “Ляўоніха” ад-
рознівалася фальклорна-этнографі-
чным каларытам.

Большасць выкананіццаў (а гэта
народны фальклорны ансамбль
“Зязюля” з вёскі Каўбаса Кыш-
тоўскага раёна, народны ансамбль
беларускай песні “Чапурушка” з
с. Нова-Міхайлаўка Качанеўскага
раёна, “Субботея” з Здvinскага раёна,
“Завалінка” з Усіць-Таркі, “Зорюшка”

тоніі як дадатковая крыніца права,
і было б няправільна, калі б у
бібліятэцы аднаго з найстарэйшых
універсітэтаў Еўропы не было
тэксту дадзенага Статуту на мове
яго першапачтковага выдання – беларускай. Для свайго часу Статут
1588 года быў выбітным дакументам
у галіне абароны правоў чалавека,
чым і абумоўлена яго ўжыванне на
працягу 252 гадоў”, – адзначыў Ігар
Случак.

*Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”*

і “Добродея” з Севернага, дзіцячыя
ансамблі “Ладушки”, “Ленок”, “Се-
мейка” і іншыя) аўяднала адна
агульная тэма і любоў да народнай
песні. Алафеозам свята стала песня
“Белая Русь”. Пад гукі “Белай
Русі” і аплодысменты гледачоў і за-
вяршыўся VIII фестываль “У гасцях
у Ляўоніхі”.

У наступным годзе, калі
якраз будзе адзначацца 10-годдзе
Новасібірскага дзяржаўнага цэнтра
беларускай культуры, “Ляўоні-
ха” збярэ сваіх удзельнікаў і пры-
хільнікамі ўжо ў Новасібірску.

Ірина Дубаграева

ПОЗНАНЬ (ПОЛЬШЧА)

У Познанскай мастацкай галерэі
“У езуітаў Познані” 1 снежня ад-
крылася выстава беларускіх мастакоў
“Ікона ў сучасным жывапісе.
Цэркви і касцёлы ў краівідах
Беларусі”, прысвечаная дню Божага
Нараджэння і пайдненню католіцкага
касцёла з праваслаўнай
царквой.

Паводле словаў удзельніка выст-
авы, мастака Аляксея Марачкіна,
у экспазіцыі больш за 60 твораў
жывапісу і графікі, у асноўным
абразоў і краівідаў Бацькаўшчыны,
створаных 12 сябрамі Брэсцкай
абласной арганізацыі Беларускага
саюза мастакоў і суполкі “Пагоня”
BCM. Сярод аўтараў – Аксана
Гайдуковіч (куратар выставы),
Міхail Канькоў, Марыя Князева,
 Таццяна Косікава, Мікола Кузьміч,
Уладыслаў Куфко. Аляксей
Марачкін, Ігар Раманчук, Янка Рама-
новіч, Валянціна Татарнікова, Павел
Татарнікаў і Юрась Хілько.

Сам Аляксей Марачкін прад-
ставіў у Познані пяць работ. Сярод
іх – краівіды і абразы, у тым ліку
святога Меркурыя Смаленскага –
беларускага рыцара XIII стагоддзя,
кананізаванага праваслаўнай
царквой за яго подзвіг падчас бітвы
з татарамі.

Паводле “БелаПАН”

УЗНОЎЛЕНА ПРАЦА НАД ПРАЕКТАМ ЗАКОНА “ПРА СУАЙЧЫНІКАЎ, ЯКІЯ ПРАЖЫВАЮЦЬ ЗА МЯЖОЙ”

Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына” атрымала запрашэнне ад Нацыянальнага цэнтра заканадаўства і прававых даследаванняў Рэспублікі Беларусь прынесьць удзел у распрацоўцы праекта Закона Рэспублікі Беларусь “Пра суайчынікаў, якія пражываюць за мяжой”. Першае пасяджэнне

Рабочай групы па распрацоўцы законапраекта, у склад якой увайшлі прадстаўнікі Міністэрства замежных спраў, Адміністрацыі прэзідэнта, Міністэрства ўнутраных спраў (Дэпартамент па грамадзянству і міграцыі), Палаты прадстаўнікоў, таварыства “Радзіма” і Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына”, адбылося 24 снежня. Падчас пасяджэння былі заслушаны і абмеркаваны прапановы ў законапраект МГА “ЗБС “Бацькаўшчына” “Аб беларусах замежжа”, прынятая на Пятым з’ездзе беларусаў свету.

Падрабязней пра пасяджэнне чытайце ў наступным нумары бюлетэня “Беларусы ў свеце”.

*Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”*

ВЫЙШЛА КНИГА ВЕРШАСКАЗАЎ РЫГОРА БАРАДУЛІНА

Дзякуючы намаганням вядомага беларускага барда Алеся Камоцкага і кірауніка Дабрачыннага фонду “Этнічны голас Амерыкі” Ірэны Каляды-Смірновай убачыла свет книга народнага паэта Беларусі Рыгора Барадуліна “Навошта”. Гэта зборнік “вершасказаў, выкананых Рыгорам Барадуліним, спадрекаваных Алесем Камоцкім, у атачэнні фотаздымкаў Джона Кунстадтэра”.

Кніга нездарма называецца “Навошта”. У кароткіх выкананнях Рыгора Барадуліна можна знайсці адказы на вечныя пытанні: пра жыццё і смерць, пра шчасце, пра зло і добро, пра час... Як піша сам аўтар, “у вершасказах слова пачувае сябе вальней, бо не заганяеца дакладна ў кананічныя ямы і харэі, не падганяеца пад абавязковыя рыфмы”. Цудоўным дапаўненнем ці нават лепей сказаць візуальным выражэннем барадулінскіх сло-

ваў сталі фотаздымкі Джона Кунстадтэра. Спадар Кунстадтэр ў 2000-2001 гг. працаваў у Беларусі ў якасці намесніка амбасадара ЗША. Ён стварыў цэлую серню фотаздымкаў, прысвечаных Беларусі. Частка з іх і была выкарыстана для аздаблення кнігі.

“Падрыхтоўка зборніка “Навошта” заняла не адзін дзень, - распавядае укладальнік кнігі Алесь Камоцкі. - Кніга не пісалася спецыяльна, а збиралася мною з выкананняў Рыгора Барадуліна. У агуле можна сказаць, што гэтая кніга такая ж Кунстадтэра, як і Барадуліна. Мяне вельмі цепыгла тое, што чалавек, які па нацыянальнасці не беларус і правёў у Беларусі зусім мала часу, так любіць гэтую краіну. Усе ягоныя фотаздымкі зроблены з вялікай любоўю да нашай краіны, і я вельмі рады, што ён пагадзіўся даць свае фота для кнігі. Таксама я хацеў бы выказаць падзяку сп-ні Ірэне Калядзе-Смірновай за дапамогу ў ажыццяўленні гэтага праекту. Праца над кнігай прынесла мне многа радасці. Добра складзеныя слова заўсёды радуюць мяне”.

Арганізацыйную дапамогу ў выданні кнігі аказала Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына”.

Навошта: вершасказы / Рыгор Барадулін; уклад. Алесь Камоцкі; фотамаст. Джон Кунстадтэр. - Мінск: Медысонт, 2009 - 162 с. : іл.

*Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”*

БЕЛАРУСКІ КАЛЯНДАР ПАМЯТНЫХ ДАТ НА СТУДЗЕНЬ 2010 ГОДА

1 студзеня – 90 гадоў таму, у 1920-м, нарадзіўся Барыс Рагуля (1920-2005), дзеяч нацыянальнага руху ў 1940-х гг., намеснік прэзідэнта Беларускай Цэнтральнай Рады на Навагрудскую акругу, дзеяч эміграцыі ў Бельгіі і Канадзе, віцэ-прэзідэнт Рады БНР.

2 студзеня – 130 гадоў таму, у 1880-м, памёр Браніслаў Залескі (1820-1880), мастак, пісьменнік, удзельнік вызваленчага руху, палітычны ссыльны.

3 студзеня – 105 гадоў таму, у 1905-м, нарадзіўся Уладзімір Хадыка (1905-1940), паэт, перакладчык.

4 студзеня – 35 гадоў таму, у 1975-м, памёр Юрка Вільбіч (сапр. Серафім Шчарбакоў, на эміграцыі – Юры Стукаліч) (1905-1975), пісьменнік, грамадска-культурны дзеяч, дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША.

7 студзеня – Каляды (Раство Хрыстова) па праваслаўным (юльянскім) календары.

7 студзеня – 60 гадоў таму, у 1950-м, у Сідні (Аўстралія) пачаў працаваць першы Беларускі клуб.

7 студзеня – 30 гадоў таму, у 1980-м, памёр Кастусь Кіслы (1898-1980), кампазітар, музыкант, дырыжор, дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША.

11 студзеня – 15 гадоў таму, у 1995-м, міністр замежных спраў Беларусі Уладзімір Санько падпісаў у Брюсэлі дакумент праграмы НАТО “Партнёрства дзеля міру”.

15 студзеня – 125 гадоў таму, у 1885-м, памёр Антон Адышец (1804-1885), паэт, філамат, перакладчык, выдавец.

18 студзеня – 115 гадоў таму, у 1985-м, нарадзіўся Лявон Більдзюкевіч (1895-1942), матэматык, грамадскі дзеяч.

20 студзеня (ці 25 студзеня) – 105 гадоў таму, у 1905-м, нарадзіўся Ян Пятроўскі (1905-2002), рэлігійны дзеяч, літаратар, выдавец, дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне, Аўстрый, ЗША.

22 студзеня – 120 гадоў таму, у 1890-м, нарадзіўся Ільдэфонс Бобіч (1890-1944), рымска-каталіцкі святар, выдавец.

24 студзеня – 200 гадоў таму, у 1810-м, нарадзіўся Уладзіслаў Брахоцкі (1810-1896), грамадскі дзеяч, удзельнік паўстання 1863-1864 гг.

26 студзеня – 20 гадоў таму, у 1990-м, Вярхоўны Савет БССР абавясціў беларускую мову адзінай дзяржаўнай у Беларусі.

30 студзеня – 75 гадоў таму, у 1935-м, нарадзіўся Эрнст Ляўкоў (1935-1996), геолог, краязнавец.

31 студзеня – 80 гадоў таму, у 1930-м, памёр Бенедыкт Дыбоўскі (1833-1930), залаг, прыродазнавец, лекар, публішыст, удзельнік паўстання 1863-1864 гг.

“БУДЗЬМА БЕЛАРУСАМІ!” АДСВЯТКАВАЛА ДЗЕНЬ НАРОДЗІНАЎ!

Самаму любаму дзіцяці Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына” - грамадскай культурніцкай кампаніі “Будзьма беларусамі!” - споўніўся годзік. Першы дзень нараджэння адсвятковалі 7 снежня ў Тэатры беларускай драматургіі ў Мінску.

Узгадка пра дзіця зусім не выпадковая. Усё свята праходзіла ў фармаце дня нараджэння хлопчыка-вундэркінда Будзьмы, які вельмі любіць беларускую культуру і за год свайго жыцця паспей аб'ехаць з канцэртамі і імпрэзамі дзесяткі, а можа, нават і сотні гарадоў і вёсак Беларусі.

Вядучымі канцэрту былі музыка Андрусь Такінданг і бард Таццяна Беланогая. Яны выказалі свое здагадкі наконт таго, хто б мог быць бацькамі Будзьмы. На думку вядучых, на гэтую ролю

маглі б прэтэндаваць Антон Астаповіч ці Зміцер Рагачоў, Ігар Лялькоў ці Севярын Квяткоўскі, Алег Трусаў, Павел Севярынец ці Алеś Пашкевіч...

А вось, што датычыць маці, то гэта без сумнёву ці Алена Макоўская, ці Ніна Шыдлоўская. Затое дзядуля дакладна вядомы - Народны паэт Беларусі Рыгор Барадулін. Апошні павіншаваў “унука” вершам: “*Будзьма не шарахацца ў кусты, / Будзьма з панам-поспехам на “ты”, / Будзьма думаць, як сустрэць смялей Разам стогадовы юбіей!*”

Лявон Вольскі

Былі і падарункі, як на самым сапраўдным дні народзінаў, - у выглядзе вершаў, апавяданняў, песняў. Па размаху свята было зусім не дзіцячым. Павіншаваць Будзьму прыйшлі паэт Рыгор Барадулін, літаратарка Анка Упала, музыкі Алеś Камоцкі, Зміцер Вайцюшкевіч, Лявон Вольскі і праект “Крамбамбуля”, дзіцячы калектыв “Цернічка” і дарослы - “Церніца”, гурты “Унія” і “IQ-48”.

Некаторыя музыкі паспелі нават па два разы выйсці на сцэну. Да прыкладу, Зміцер Вайцюшкевіч спачатку выйшаў на сцэну, каб перадаць беларускім літаратарам падарункі ад беларусаў Амерыкі, дзе ён выступаў з канцэртам літаральна за дзень да будзьмаўскага свята. И толькі ў другім аддзяленні канцэрту Зміцер парадаваў гледачоў сваімі песнямі.

У двух вобразах выступіў перад гасцімі свята Лявон Вольскі: “Цяпер будуць песні сур’ёзныя і дэпрэсіўныя, а пасля з “Крамбамбуляй” - вясёлія і ѯдыёцкія”.

Увогуле канцэрт атрымаўся гарачы, асабліва другая яго частка, калі выступалі “IQ-48”, Зміцер Вайцюшкевіч, “Крамбамбуля”. Прынамсі, калі выступала “Крамбамбуля”, уседзець на месцы было досыць складана. Тым больш, што яшчэ і сам Лявон Вольскі старанна заахвочваў гледачоў, каб тыя падпівалі знакаміты крамбамбульны хіт “Госці”, а за добрыя паводзіны ўсім паабязаў троццацісекундную дыскатэку.

Скончыўся канцэрт аптымістычнымі словамі вядучых: “Мы не гаворым вам “Бывайце”, мы гаворым “Будзьма”!

Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

Калектыв “Церніца”

НАВІНЫ

ВІЛЬНЯ (ЛІТВА)

На чарговы зварот, прыняты на IV канферэнцыі беларусаў Балтыйскага рэгіёна і Беларусі 6 верасня 2009 г. аб ушанаванні памяці выдатнага святара і пакутніка Віленскай арцыдыяцэзіі Адама Станкевіча, адрасаваны Віленскай арцыбікупскай курыі, прыйшоў адмоўны адказ.

Віленская арцыбікупская курыя ў чарговы раз пацвердзіла сваё нежаданне ўшанаваць памяць святара сваёй арцыдыяцэзіі, аднаго з самых вялікіх беларусаў XX ст. ксяндза Адама Станкевіча, ня-

гледзячы на тое, што ён ахвяраваў сваё жыццё дзеля Каталіцкага Касцёла.

У надзвычай дыпламатычным адказе-адмове гаворыцца: “Вельмі шануем ксяндза пакутніка Адама Станкевіча, але, на жаль, не можам задаволіць просьбу. У касцёле Св. Мікалая працавала шмат паважаных святараў, не хочам з іх выдзеліць аднаго, а іншых пакінуць неўшанаванымі. Таму думаем больш не дазваляць у касцёле Св. Мікалая вешаць новыя мемарыяльныя шыльды, бо і так ужо маем трэй”. Цікава паглядзець з цягам часу, ці так яно будзе.

Паводле www.westki.info

ВІНШАВАННІ СЯБРАМ ВЯЛІКАЙ РАДЫ

Маєм гонар павіншаваць з днём нараджэння сябраў Вялікай Рады Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына", якія нарадзіліся ў студзені: **Анатоля Грыцкевіча, Мікалая Купаву, Аляксандра Лагвінца** (Беларусь), **Яўгена Янчука** (Польшча), **Віктара Сулкоўскага** (Расія), **Зінаіду Клыгу** (Эстонія) і Старшыню Рады Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына" **Міну Шыдлоўскую** (Беларусь).

Жадаем Вам выдатнага здароўя, бадзёрасці, аптымізму, натхнёной працы, поспехаў ва ўсіх справах, духоўнай і творчай самарэалізацыі.

У студзені двое шаноўных сябраў Вялікай Рады адзначаюць юбілеі. 1 студзеня - **Вольга Іпатава**

(Беларусь), 16 студзеня - **Георгій Плашчынскі** (Расія). Віншуюм Вас з юбілеем і зычым заўсёды заставацца здаровымя, бадзёрымі, поўнымі сіл. Няхай кожны новы дзень прыносіць з сабой радасць і цеплінню, а ўсе перашкоды, што сустэрнуцца на шляху, з лёгкасцю прераадольваюцца!

Управа МГА "ЗБС "Бацькаўшчына"

ВІНШУЕМ ЮРАСЯ ЮРКЕВІЧА З ГАНАРОВАЙ ПАСАДАЙ!

Сябра Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына" Юрась Юркевіч 5 снежня, быў абранны на пасаду старшыні Таварыства беларускай мовы Віленскага краю.

Па словах Юрася Юркевіча, быць абранным на пасаду старшыні ТБМ Віленскага краю ёсць вялікім гонарам і даверам з боку тутэйшых беларусаў Літвы.

"Трэба ўлічваць, што ў Літве я жыву меней за паўгода, але маю намер вучыцца і працаўаць тут на працягу бліжэйшых гадоў. Асабіста я вельмі ўсцешаны, бо абрannie на пасаду старшыні ТБМ Віленскага краю дае магчымасці для грамадской дзеянасці ў Вільні і Віленскім краі", - гаворыць Юрась Юркевіч.

Што тычыцца бліжэйшых пла-

наў, то Юрась Юркевіч лічыць, што перш за ўсё трэба завершыць тое, што пачаў яго папярэднік - светлай памяці спадар Юры Гіль: "Гэта значыць, усталяваць памятную дошку Ф. Багушэвічу ў Вільні на вуліцы Арклю. Дзякую Богу, вопыт такай працы ў мяне ёсць. Я маю на ўвазе шыльду на колішнім будынку амбасады БНР у Таліне, што мы адкрылі на 25 сакавіка. Пад другое, ёсць намер аднавіць працу з тутэйшымі беларусамі з памежнага краю. Яшчэ ёсць планы правесці краязнаўчую экспедыцыю па беларускіх мясцінах Віленшчыны, што цалкам мажліва, можа быць, з удзелам студэнтаў ЕГУ, а таксама віленскага педагогічнага ўніверсітета. Сам я навучаюся ў ЕГУ

НАВІНЫ

медалём намеснік старшыні Рэспубліканскага беларускага цэнтра, акадэмік МАІН Аляксей Цэхавы.

Паводле "Беларускага парталу ў Казахстане"

КІШЫНЁЎ (МАЛДОВА)

Узнагароджанне пераможцаў і лаўрэатаў літаратурна-паэтычнага конкурсу "Беларусь - мая Радзіма" адбылося ў Малдове 20 снежня. Конкурс упершыню арганізаваны Беларускай ашчынай Малдовы.

Паводле інфармацыі старшыні Савета ашчынай Юрыя Статкевіча, конкурс доўжыўся тры месяцы. Усе прадстаўленыя творы (вершы, нарысы, апавяданні) былі прынесены народнай Радзіме. Кожны аўтар уклаў у твор часцінку сваёй душы і роднай Беларусі.

Пераможцы і лаўрэаты творчага

КАЛЯДНЫ ЗВАРОТ

а. Аляксандра Надсана

Працяг. Пачатак на стар. 1 мае патрэбу ў нашай дапамозе і спагадзе.

Ён не жадае, каб мы слепа слухаліся Яго, дрыжучы ў страху перад Ягонай магутнасцю. Ён хоча нашых сэрцаў, бо толькі тады можа настаць "супакой на зямлі людзям добраі волі".

Дык адкрыем нашыя сэрцы для нованараджанага Господа нашага, каб нам стаць разам з Ім саудзельнікамі працы дзеля супакою на ўсім свеце, памятаючы Ягоныя слова: "Шчаслівия міратворцы, бо яны будуць звяцца сынамі Божымі".

Айцец Аляксандр Надсан, Лондан, 2009

ў магістратуры па спецыяльнасці "Ахова і інтэрпрэтацыя культурнай спадчыны" і вельмі спадзяюся, што змагу выкарыстаць назапашаныя веды на практыцы".

***

Управа МГА "ЗБС "Бацькаўшчына" віншуе Юрася Юркевіча з прызначэннем на ганаровую пасаду. Зычым натхнення ва ўсіх Вашых пачынаннях, поспехаў у справе папулярызацыі беларускай мовы і культуры. Спадзяемся, што ўсе Вашыя планы здзейсняцца! Упэўнены, што з абрanniem Юрася Юркевіча на пасаду старшыні, супрацоўніцтва ТБМ Віленскага краю і Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына" будзе плённа працягвацца.

Управа МГА "ЗБС "Бацькаўшчына"

спаборніцтва былі адзначаны граматамі і грашовымі прызамі ад Беларускай ашчыні і пасольства Беларусі ў Малдове.

У цырымоніі ўзнагароджання ўзялі ўдзел консул амбасады Беларусі ў Малдове Валеры Сысоев, прадстаўнікі Беларускай ашчынай Малдовы, а таксама кіраунікі этнакультурных арганізацый краіны, акрэдытованыя пры Бюро міжэтнічных адносін.

Паводле "БЕЛТА"

НОВАЕ ЛЯЎКОВА (ПОЛЬШЧА)

У Новым Ляўкове, што на Гайнайшчыне (Польшча), 18-19 снежня адбыўся польска-беларускі літаратурны семінар "Бязмежжа". Падчас семінару, які праходзіў тут ужо ў 13 раз, былі падведзеныя вы-

АЛМАТЫ (КАЗАХСТАН)

Справа здачны вечар РГА "Беларускі культурны цэнтр" адбыўся 19 снежня ў зале Саюза пісьменнікаў Казахстана ў Алматы.

Падчас вечара адбылася прэзентацыя кнігі Любові Шашковай "Освободители. Вызваліцелі. Азат Етушылер" і фотаальбома Сяргея Барысава. Таксама гасцімі вечарыны быў прадэмантрантны дакументальны фільм Эдварда Кульбаева "Беларускі рубеж".

Важнай падзяйі вечара стала ўзнагароджанне ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, удзельнікаў аперацыі "Баграціён", юбілейным медалём "65 гадоў вызвалення Рэспублікі Беларусь ад нямецка-фашистскіх захопнікаў". Узнагароджваў ветэранаў памятным

нікі года ў літаратурным жыцці Беларусі і Падляшша, а таксама абмеркаваныя праблемы беларускіх літаратаў ды планы на будучыню.

На семінары былі прадстаўленыя планы выдавецкай дзейнасці сэрыі "Гарадзенская бібліятэка", дзейнасць і выдавецкія планы праграмнай рады тыднёвіка "Ніва" і "Радыё Рацыя".

Сёлета ў фестывалі ўдзельнічалі беларускія літаратары Сяргей Сыс, Юры Несцярэнка, Юры Гумянюк, Алеся Аркуш, Ганна Аўчыннікава, Дар'я Ліс, Валерый Кустава, Галіна Дубянецкая, Міраслава Лукша, Ганна Кандрацюк.

Надыходзячы 2010 год - Год Ларысы Геніуш, і ў сувязі з гэтым ўдзельнікі семінара склалі хадайніцтва на імя Генеральнага пракурора Беларусі з просьбай аб рэабілітацыі Ларысы Геніуш і наданні ёй беларускага грамадзянства.

Паводле "Радыё Рацыя"

ЛЮБЛІН (ПОЛЬША)

Традыцыйная перадкалядная вечарына для беларусаў Любліна была арганізаваная ў нядзелю 13 снежня. Спаканне ўжо другі год запар адбывалася ў Музее люблінскай вёскі, у будынку старой карчмы.

Перад спаканнем адбылася святая імша, якую цэлебраваў кс. Павел Ствол.

Пасля імши ўсе прысутныя паламаліся аплакамі, жадаючы адно аднаму таго, што падавалася найболыш патрэбным у туу хвіліну. Была добрая нагода бліжэй пазнаёміцца са сваімі землякамі. Падчас імпрэзы гучалі вершы Францішка Багушэвіча, выступіў фальклорны калектыв "Мятліца", у склад якога ўваходзіць студэнты з Беларусі, якія навучаюцца ў Люблінскім каталіцкім універсітэце.

Студэнты падрыхтавалі таксама невялічкае інсцэніраванае гумарыстычнае прадстаўленне, у якім групе сучаснай моладзі дасведчаны дзядуля расказаў пра тое, як раней сиявікаваліся Каляды.

Пасля вечарыны кожны сыходзіў у настроі чакання сапраўднага чуду на Каляды.

Паводле Віктара Шукеловіча,
Люблін, "Наша Ніва"

ДАЎГАЎПІЛС (ЛАТВІЯ)

Канцэрт вакальна-інструментальнага гурта "Ластаўкі" адбыўся 11 снежня ў Даўгаўпілсе. Гурт "Ластаўкі" шмат гадоў займаецца папулярызацыяй беларускай песні на базе Цэнтра беларускай культуры

пры падтрымцы беларускага консульства ў Даўгаўпілсе і кіраўніцтва мясцовага беларускага таварыства "Уздым". "Ластаўкі" спяваюць амаль ва ўсіх жанрах - народныя, эстрадныя, джазавыя, духоўныя песні.

Снеганьскі канцэрт "Ластавак" быў прымеркаваны да выхаду першага аўдыёдыска гурта пад назвай "Радасць у сэрцы зноў". У выкананні "Ластавак" прагучалі аўтарскія песні беларускіх кампазітараў М. Яцкога, А. Мядзведзеў, А. Белуся, а таксама даўгаўпілскіх кампазітараў А. Рудзя і Т. Піменавай. І яшчэ адна цікавая рыса: аўтар словаў большасці песняў з гэтага дыска - таксама даўгаўпілчанін, сябра Міжнароднай асацыяцыі паэтаў Станіслаў Валодзька.

Паводле www.gorod.lv

КАЛЬМАР (ШВЕЦЫЯ)

У Музее сучаснага мастацтва шведскага горада Кальмар з 5 снежня гэтага года да 10 лютага 2010 года працуе выставка твораў мастака Алеся Пушкіна "Галерэя Пушкіна з Беларусі".

Гэтай вясной куратар выставы Марцін Шыблі адабраў для экспазіцыі 17 твораў Алеся Пушкіна. Сярод іх - айчынныя пейзажы, партрэт дзеяча беларускага нацыянальнага адраджэння Георгія Бортніка, а таксама творы нонканфармісцкага зместу - серыя "Руکі беларусаў", а таксама сем розных сімвалічных шпакоўняў (у тым ліку для жыхароў аграгарадкоў, свядомых беларусаў, жыхароў элітнага мінскага катэджнага комплексу "Дразды" і інш.).

Паводле слоў мастака, 1 снежня ён звярнуўся па дзвол на вызыв твораў мастацтва за межы краіны да начальніка аднаго з аддзелаў Міністэрства культуры. "На наступны дзень я атрымаў дзвол на вызыв трох пейзажаў. Папасаваўшы нерви, мне дазволілі вывезці і астатнія творы як прадметы, якія не ўяўляюць культурнай капшоўнасці. А сёлета ў каstryчніку, калі я вызвозіў гэтыя работы ў сталіцу Нарвегіі Ослу, такіх праблем не ўзнікала", - сказаў Пушкін.

Падчас знаходжання ў Швецыі Алеся Пушкін правёў майстар-клас у гімназіі горада Вестэрвік, у адной з мясцовых галерэй дэмантраваў эцюды, напісаныя ў перыяд знаходжання ў Швецыі, сустрэўся з сям'ёй музыкі і перформера на востраве Эланд, дзе таксама адбылася презентацыя выставы работ мастака.

Паводле "БелаПАН"

IN MEMORIAM

ВЕРА РЫЧ (1936-2009)

© COURTESY PHOTO

23 снежня ў Лондане на 74-м годзе жыцця памерла славутая англійская паэта Вера Рыч.

Вера Рыч нарадзілася ў Лондане ў 1936 годзе. Перакладчыцкую дзейнасць начала з украінскіх перакладаў, але пад уплывам Часлава Сіповіча пачала перакладаць беларускія вершы. Вера Рыч перакладала на англійскую мову творы Купалы, Коласа, Багдановіча, Гаруна, Цёткі, Бядулі, Арсеневай, Крапівы, Геніуш, Гілевіча, Барадуліна ды іншых. Даследавала проблематыку яўрэйска-беларускіх адносін, гісторыі царквы ў Беларусі, прапагандавала беларускую культуру на Захадзе. Пісала вершы на беларускую гістарычную тэматику.

З 1969 года Вера Рыч працавала карэспандэнтам па Усходняй Еўропе і СССР у часопісе "Nature". У Беларусь яна трапіла толькі ў 1991 годзе. Пасля яна прыязджала ў Беларусь раз на год ці паўгады. У 1971 годзе ў перакладзе Веры Рыч выйшла першая ў свеце антологія беларускай паэзіі на заходніяй мове "Like Water, Like Fire: An Anthology of Byelorussian Poetry from 1828 to the Present Day" ("Як вада, як агонь: Антalogія беларускай паэзіі ад 1828 года да сучаснасці"), забароненая ў СССР з прычыны непаліткарэактынасці. У 1977 годзе выйшаў пераклад "Тараса на Парнасе" (пераклалі Вера Рыч і Арнольд Макмілін).

У 2004 годзе выйшаў новы зборнік беларускай паэзіі ў перакладзе Веры Рыч "Poems on Liberty: Reflections for Belarus" ("Вершы на Свабоду: роздумы пра Беларусь"). Вера Рыч працавала таксама над перакладам "Новай зямлі" Якуба Коласа.

Паводле "Радыё Свабода"

***

Управа МГА "ЗБС "Бацькаўшчына" выказвае спачуванні родным і блізкім Веры Рыч ў сувязі з цяжкай стратай. Хай Бог дасць сіл перажыць гэтае гора.

Пабачыла свет кніга беларускіх гісторыкаў з Польшчы Алега Латышонка і Яўгена Мірановіча "Гісторыя Беларусі ад сярэдзіны XVII ст. да пачатку XXI ст."

У слове да беларускага чытача аўтары абіцаюць "адстойваць перш за ўсё беларускі, а не польскі пункт гледжання на гісторычныя падзеі. Але без празмернага шанавання

беларускіх гісторычных міфаў". Такія заявы здольныя выклікаць цікавасць да кнігі. Тым больш што Мірановіч з Латышонкамі адразу прапануюць новыя падыходы. Накшталт змены назвы III Рэчы Паспалітай (называючы польскую дзяржаву III Рэччу Паспалітай, мы адначасова пагаджаемся з польскасцю I Рэчы Паспалітай) на III Рэспубліку.

Польскі варыянт кнігі выйшаў у 2002 г. Асаблівасць беларускага выдання ў тым, што ў ім дададзены шмат ілюстрацый, а агляд падзеі даведзены да 2006 года. Мяркуем, што кніга будзе цікавая школьнікам і настаўнікам.

Алесь Пашкевіч, навуковы рэдактар выдання, таксама лічыць, што кніга будзе цікавая чытачам. "Яна папулярна напісаная. У добрым сэнсе гэтага слова, а не так, як папулярныя кнігі Дзеружынскага, дзе да кожнага слова ўзнікаюць

пытаць. Мірановіч з Латышонкамі праста і даступна апісалі падзеі беларускай гісторыі. Гэта масавае выданне, у адрозненне ад ранейшых беларускамоўных публікацыі таго ж Латышонка", — гаворыць спадар Пашкевіч.

Кніга насамрэч багата ілюстраваная і надзвычай лёгка чытаецца. Разам з невялікім коштам гэта дае працы Латышонка і Мірановіча вялікія шанцы на папулярнасць сярод масавага чытача. Тым больш што цікавасць да гісторыі сярод моладзі паставяна расце. А афіцыйныя "шэдэўры", якія называюць Мураўёва вешальніка таленавітым адміністраторам, гэтай цікавасці не задаволяюць.

Алег Латышонак, Яўген Мірановіч. Гісторыя Беларусі ад сярэдзіны XVII ст. да пачатку XXI ст. Вільня: Інстытут беларусістыкі; Беласток: Беларуское гістарычнае таварыства, 2010. 368 старонак.

Паводле "Нашай Нівы"

ВЫЙШАЎ НОВЫ НУМАР ПЕРЫЁДЫКА “ЗАПІСЫ БІНІМ”

"Вялікі няўдачнік" пра Вячаслава Разумовіча-Хмару.

Архівы Міколы Абрамчыка і Дэмітрыя Касмовіча. Першы знік, і следу па ім не засталося, а другі захаваўся.

На гэтую тэму артыкулы Янкі Запрудніка "Да загадкі дзяржаўнага архіву БНР у Міколы Абрамчыка" і Наталлі Гардзенкі "Архіў Дэмітрыя Касмовіча".

У рубрыцы "Кніжная Паліца" — рэцэнзія "Кніга падлікаў і пралікаў" на фаліянт Юрыя Гарбінскага "Рэ-

лігіны друк на эміграцыі" і Лявона Юрэвіча на зборнік "Асоба й час" і шмат іншых цікавостак.

Сённяшні штогадовік багата ілюстраваны: друкуецца арыгінальны рукапіс "Безназоўнага" Янкі Купалы і каліяровыя рэпрадукцыі паміналальных картак па беларускіх дзеячах і простых людзях. Існавала такая традыцыя на эміграцыі.

ЗАПІСЫ / Беларускі інстытут навукі й мастацтва / Belarussian Institute of arts and Sciences; Zapisy 32. - New York - Miensk, 2009 - 604 c.

"Наша Ніва"

ПРАБАЧЭННІ

У папярэднім нумары бюлетэня "Беларусы ў свеце" (№11 (94), лістапад 2009 г.) памылкова быў указаны дзень народзінаў сябра вялікай Рады Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына" Станіслава Шушкевіча - 12 снежня. Сп-р Шушкевіч нарадзіўся не 12, а 15 (пятнаццатага) снежня. Прыносім прабачэнні за няправільна пададзенныя звесткі.

Беларусы ў свеце

№12 (95), снежань 2009

Інфармацыйны бюлетэнь
МГА "ЗБС "Бацькаўшчына".
Распаўсюджваецца на правах
унутранай дакументацыі.

Меркаванні аўтараў могуць не
супадаць з думкамі рэдакцыі.
Апрацоўка і вёрстка — Т. Печанько
Адказныя за нумар —
А. Макоўская, Н. Шыдлоўская

Наклад 250 асобнікаў

Адрес рэдакцыі:
вул. Рэвалюцыйная, 15, г. Мінск
220030, Рэспубліка Беларусь
www.zbsb.org
zbsb@lingvo.minsk.by; zbsb@tut.by

тэл./факс (+375 17) 200-70-27